

Výmena poškodenej obkladačky či dlaždice

Obklady a dlažba podliehajú módnym trendom rovnako ako čokoľvek iné v našich interiéroch. V minulosti sme do interiéru mali na výber len belninové pórovinové obkladačky s rozmermi 15 × 15 cm v rôznych farbách a do exteriéru hutné soklové obkladačky – kabrince na zhotovenie vonkajšieho obkladu. Neskôr sa na trhu začali postupne objavovať rôzne druhy obkladačiek a dlaždíc, a to tak z hľadiska veľkosti, tvaru a farby, ako aj použitého materiálu.

dlažba prestáva plniť funkciu vodovzdornosti, a navyše pôsobí neesteticky, jediné správne riešenie je dlaždicu vymeniť.

Na výber máme dve možnosti. Buď máme, alebo nemáme v zálohe takú istú dlaždicu či obklad. Ak máme odložených zopár dlaždíc, z ktorých sa robila dlažba, môžeme ihneď pristúpiť k výmene. Za „máme“ považujeme aj alternatívu, že ešte na trhu predajcovia ponúkajú rovnaký druh a farbu obkladu či dlažby, a teda si ich vieme zaobstarať.

Ako na to – výmena prasknutej dlaždice

Vopred si pripravíme náradie, ktoré budeme potrebovať, aj materiál, ktorý zabudujeme. Použijeme kladivo, plochý sekáč, prípadne búracie kladivo, orezávací nožík, špachtľu, metličku, lopatku, prípadne priemyselný vysávač, meter, gumené kladivo, vedro, maltu na osadenie, škárovaciu maltu, dištančné križičky, gumené vedierko na škárovaciu maltu, vedro s vodou, hubku, novú dlaždicu či obkladačku. Najprv musíme oddeliť škáry okolo celej dlaždice (alebo obkladačky). Postupným zoškrabovaním olamovacím nožíkom alebo špachtľou pomaly postupne vyčistíme škáru medzi jednotlivými okolitými dlaždicami okolo poškodenej dlaždičky. Je to postup zdĺhavý, prácny, preto si treba rezervovať viac času a nenáhliť sa, aby sme nepoškodili okolitý obklad. Môžeme si pomôcť ľahkým priklepom kladiva na špachtľu či nožík – naozaj len jemným. Ak sme škáru dookola vyčistili, buchne kladivkom do stredu dlaždice a postupne pomocou sekáča a kladiva čistíme dlaždicu až po podklad. Dôležité je nenechať starú maltu na podklade. Postupujeme vždy od stredu k okrajom. Uvoľnené kúsky dlaždice i malty pozametáme a prípadne povysávame. Na záver čistenia podkladu ešte raz špachtľou prečis-

Poškodená dlaždica na schodisku – odštiepený okraj

Vytváranie farebných obrázkov – motívov v pôvodnej dlažbe

V súčasnosti už máme na výber nepreberné množstvo druhov obkladačiek a dlaždíc našej výroby, ale aj z Česka, Talianska, Španielska, či dokonca špeciálne kamenné druhy z Indie, Brazílie a Číny. Ak sa v minulosti preferovali obklady menších rozmerov, dnes sa častejšie používajú obkladačky i dlaždice veľkých rozmerov. Úlohou obkladu i dlažby je okrem estetickej funkcie a ochrany proti vode chrániť podklad – stenu a podlahu – proti mechanickým vplyvom. Závisí od druhu materiálu a jeho hrúbky, aké zaťaženie alebo namáhanie znesie. Okrem toho na pevnosť dlažby alebo obkladu vplyva aj správne uloženie na podklad. Zvlášť dlažba je citlivá na nárazy ťažších predmetov. Ak nie je dlaždica podložená pod celou svojou plochou, pri náraze spadnutého predmetu môže prasknúť. Nesprávne položená dlaždica na poklop znie duto a je potenciálnym zdrojom nedostatkov. Keďže pre jedinou prasknutú dlaždicu celá

tíme okraje okolitých dlaždíc až po samotný materiál, aby na ich neostala stará škárovacia malta. Namiešame si podkladovú maltu, necháme ju podľa návodu postáť a nanesieme ju v potrebnej hrúbke na rubovú stranu dlaždice, prípadne ju aj rovnomerne rozprestrieme do vyhlbeného podkladu. Potrebnú hrúbku si odmeriame metrom podľa starej neporušenej dlaždice vedľa vysekaného kusa. Dlaždicu potom vložíme do uvoľneného miesta a postupným poklopkávaním gumeným kladivom zatlačíme tak, aby okraje presne lícovali so starou dlažbou. Ak by nová dlaždica bola utopená, musíme ju nadvíhnuť pomocou špachtle a do uvoľneného miesta priložíme maltu a postup opakujeme. Prebytočnú maltu vytlačíme do škár okolo dlaždice a postupne ju špachtľou vyberáme až na podklad. Do škár me-

Úprava pôvodného maltového lôžka alebo lepidla po vybratí poškodenej dlaždice špeciálnym náradím.

Pri výmene jednotlivých kusov dlaždíc najprv opatrne dookola odstránime škrabkou na škáry škárovaciu zmes. Núdzovo môžeme použiť aj nôž (napríklad orezávač), tenký skrutkovač, prípadne list pílkou na železo.

Po odstránení „škárovačky“ širokým sekáčom a kladivom opatrne od okraja smerom do stredu odstránime prasknutú obkladačku. Dávame pozor, aby úderý nesmerovali k vedľajším obkladačkám.

dzi novými a starými kusmi vkladáme na dokonalé centrovanie dištančné krížiky patričnej hrúbky. Používame krížiky s hrúbkou od 1,5 do 7 mm. Ich hrúbka závisí od hrúbky škár starej dlažby. Vyčistené škáry sú predpokladom úspešného zavŕšenia našej práce. Dokonale vycentrovanú dlaždicu prekryjeme akýmkoľvek predmetom – vodováhou, stoličkou, aby nám na ňu nikto nestúpil, a počkáme do druhého dňa, kým malta nestuhne a postupne ne-

Ak sa rozhodneme nahradiť celý obklad, najprv rozdrvíme jednu obkladačku a potom postupne odstraňujeme ostatné pomocou širokého sekáča a kladiva.

stvrдне. Pred samotným škárováním ešte povrch dlaždice dokonale očistíme handrou tak, aby bola dlaždice v ploche i na okrajoch úplne čistá. Podkladová malta totiž môže zmeniť farbu škárovacej malty. Na druhý deň si pripravíme škárovaciu maltu s rovnakým odtieňom, aký sa použil v minulosti, a špachtľou alebo plastovou, respektíve gumenou stierkou postupne zaškárujeme priestor okolo dlaždice. Ak sme maltu dobre zatlačili do škár, na záver pretiahneme okolo dlaždice v škáre drevený kolík alebo navlhčenou vyžmýkanou hubkou vymyjeme povrch dlaždice a zistíme, či nie sú v škáre bublinky. Ak sa nejaké objavia, musíme ich opäť vyplniť maltou a vzápätí ešte raz prejsť hubkou alebo kolíkom. Po dokonalom zaškárovaní a mierne zaschnutí povrch dlaždice opatrne vyčistíme suchou handrou. Ak by sme ju neočistili hneď, vznikol by závoj, ktorý sa neskôr veľmi ťažko čistí, pomôže iba špeciálna chemikália na odstraňovanie závoja na dlažbe. Ak si dlaždicu očistíme mechanicky hneď po zaškárovaní (po zaschnutí vlhkého povrchu od hubky), ušetríme si robotu s odstraňovaním neskôr. Dlažba je teraz celistvá, pekná a opäť funkčná.

Ako na to – náhrada prasknutej dlaždice

Ak ide o druh dlažby, ktorá už nie je na trhu, a nemáme v zálohe zopár odložených kusov, môžeme problém vyriešiť náhradou. Na miesto vybúranej dlaždice použijeme dlaždicu diametrálne odlišnú, ktorá bude na seba pútať pozornosť. Buď problém vyriešime jedinou dlaždicou, alebo namiesto jednej dlaždice vložíme vzor z viacerých druhov, prípadne odtieňov jedného druhu dlažby. Veľkosť i tvar si prispôbíme odrezaním rezačkou, takže môžeme vyskladať

Vyrezávač kruhových otvorov s priemerom 40 mm je určený na dlaždice s dĺžkou strany do 330 mm a hrúbkou do 20 mm. Štiepacia korunka je z tvrdené ocele.

Menej skúsení majstri môžu ušetriť veľa obkladačiek, ak budú mať na lámanie obkladu kliešte. Majú dĺžku 210 mm a sú vybavené kolieskom na rezanie a čelistou na lámanie.

Oblúkovou pílkou môžeme bez rizika vyrezávať do keramiky nepravidelné tvary. Lanko je z tvrdokovu.

pravidelný motív narezaním dvoch alebo aj viacerých dlaždíc. Vzor si pred samotným uložením do malty skontrolujeme tak, že nové dlaždice vložíme do otvoru po starej vybúranej, pričom medzi jednotlivé kusy

Pri ukladaní obkladu a dlažby by nemalo chýbať náradie: lata s vodováhou, rezačka, stierka na nanášanie lepidla, stierka na škárovanie, vhodný nástroj na rezanie otvorov a dištančné krížiky.

vložíme aj dištančné krížiky, aby sme mohli dlažbu primerane vyškárať. Až po skončení presnosti môžeme dlaždice postupne vkladat do maltového lôžka. Postup práce je potom podobný ako v predchádzajúcom prípade, rozdiel je len v tom, že kúsky dlaždíc – motív – vytvoríme postupným vkladáním s patričnou škárou vytvorenou krížikmi. Centrovania a lícovanie je náročnejšie, ak osadzujeme viacero malých kusov, ale výsledok je omnoho efektnejší.

Ak ide o veľmi starý objekt, môžeme sa stretnúť s obkladom, ktorý bol vyhotovený na mieru a okrem klasických obkladačiek boli na stene použité i rohové a kútové kusy, soklíky s väčšou hrúbkou s oblúčkovitým prechodom do obkladu, mydelničky, vešiačiky a držiaky z rovnakého materiálu.

Dištančné krížiky používajú aj profesionálni majstri obkladači. Krížiky na fotografii sa používajú na šírku škáry 3 mm.

Aby obkladačka dobre dosadla, pomôžeme si gumeným kladivom.

Ak má nová obkladačka dobre držať, potrebuje rovný a čistý podklad. Preto dôkladne odstránime aj všetky zvyšky pôvodnej škárovacej i podkladovej zmesi.

Pomocou zubovej stierky (veľkosť zubov 4 až 6 mm) naniesieme lepidlo. Najlepšie na obe plochy (podkladovú i styčnú plochu obkladačky), smerom kolmo na seba (tzv. metódou floating and buttering). Tento spôsob nám umožní obklad dôkladne nalepiť aj bez vynaloženia väčšej sily a bez dorážania údermi.

Vymenenú kachličku necháme jeden deň schnúť, potom vyčistíme zo škár zvyšky lepidla a vyplníme ich škárovacou zmesou, ktorú diagonálne gumenou stierkou zatlačíme do škár. Prebytočnú škárovaciu zmes z obkladačiek opatrne umyjeme mokrou špongiou. Po vyschnutí plochy závoj zotrieme suchou handrou.

Aj vrch obkladu sa zvyčajne ukončoval zaoblenými obkladačkami. Takýto obklad by bola veľká škoda zničiť, preto v tomto prípade volíme náhradu. Pri voľbe náhrady je vždy dôležitý prvý dojem zo vzhľadu. Buď si zoženieme v obchode čo najpodobnejší kúsok, alebo, naopak, použijeme úplne odlišný materiál – napríklad mramor, žulu alebo nejaký iný zaujímavý kameň; opravený dodatočný kus bude na seba pútať pozornosť, akoby tam bol od začiatku naschvál. Môžeme použiť aj zrkadlá na viacerých nepravidelne odstránených miestach. Jediný problém by mohol nastať s kamennými obkladmi, ktoré sú hrubšie a mohli by vytŕčať z obkladu. Preto si najprv zistíme hrúbku starého obkladu, pričom nezabudneme pripočítať aj hrúbku podkladovej malty. Ak trváme na použití hrubšieho materiálu, musíme podklad vyčistiť do hĺbky odstránením aj podkladovej omietky či povrchovej vrstvy tehál v stene. Na jemné dočistenie v ploche i v rohoch nám posluží vysokoobrátková gravírovacia frézka s rôznymi nastavcami. Postupne odoberáme materiál z podkladu a viacnásobným vkladáním novej obkladačky kontrolujeme hĺbku vyčistenia. Keďže je odstraňovanie príliš prašné v závislosti od použitého nastavca, mali by sme používať rúško na nos a ústa. V niektorých obchodoch dostať kúpiť obkladačky s namaľovaným motívom, alebo dokonca 3D – priestorové, plastické obkladačky, ktoré farebne môžu vyhovovať nášmu zámeru. Ak nesedia len rozmerovo, môžeme okolo nich prirezať obdĺžniky neutrálnej farby na zvýraznenie – ako pasparty na grafikách alebo akvareloch obrazov. Ako doplnok okolo novej obkladačky môžeme použiť aj kovové či plastové lišty určené na obklad alebo malé štvorceky – mozaiku narezaného obkladu. Zo samotnej plastickej obkladačky by sme nikdy nemali rezať. Pre nepravidelnú hrúbku by sme ju mohli poškodiť a odrezaním by

Flexibilnú lepiacu maltu Ceresit CM 18 použijeme na lepenie obkladov a dlažieb.

Na vytváranie priamych rezov používame rezačku dlažby.

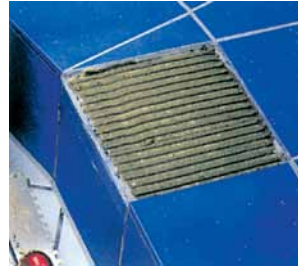

Gumenú stierku použijeme pri škárovaní obkladu a dlažieb škárovacou zmesou.

sme zmenili jej vzhľad. Radšej vyberme susediacu nepoškodenú obkladačku a motív nového vkladaneého vycentrujme namiesto dvoch predchádzajúcich. Keby sme bez poškodenia odstránili tú druhú neporušenú obkladačku, mohli by sme ju narezat' na pásiky ako obrubu motívu. Pri mechanickom odstraňovaní by sme museli postupovať veľmi opatrne a jemne, aby nám obkladačka nepraskla. Okrem olamovacieho orezávača si môžeme pomôcť aj tenkým pílkovým starým nožíkom alebo zvlneným plátom pítky na kov, ktorým by sme pod obkladačkou „odpílili“ maltu. Čím väčšia obkladačka, tým ťažšie sa odstraňuje. Pred samotným rezaním rezačkou alebo uhlovou brúskou musíme jej rubovú stranu dokonale očistiť od zvyšku malty, až potom podľa nakreslených čiar rezať. Po odskúšaní veľkosti (vložením na miesto) potom daný motív postupne lepíme na maltu do uvoľnenej plochy. Dôsledne sledujeme lícovanie vkladaneých kúskov, aby s povrchom starého obkladu dokonale sedeli. Na centrovanie používame dištančné krížiky potrebnej hrúbky. Ak náhodou obkladačku priveľmi zatlačíme, znova ju vyberieme, doplníme maltu a nanovo poklepkávaním vycentrujeme do roviny so starým obkladom. Prebytočnú maltu vyberáme zo škár pomocou špachtle, aby nešpinila sta-

Odstraňovanie podkladu nám pôjde ľahšie elektrickou škrabkou alebo opäť môžeme použiť sekáč a kladivo.

Pri nalepovaní dlaždice novú lepiacu hmotu nanesieme na očistenú plochu zubovou stierkou, pri menších rozmeroch ju môžeme nanášať priamo na dlaždicu.

rý obklad. Na záver je dôležité namiešať škárovaciu maltu rovnakého odtieňa, ako má pôvodný obklad. Môžeme si pomôcť tekutými pigmentmi, ktoré slúžia na maliarske účely. Nesmieme zabudnúť, že odtieň vyschnutej škárovačky je vždy svetlejší ako v čerstvom mokrom stave.

V celom postupe sa viackrát spomína podkladová malta. V minulosti sa pri kladení dlažby alebo obkladu používala výlučne vápenno-cementová alebo cementová malta. Dnes môžeme namiesto malty použiť aj tmel, ktorý rovnomerne esovite nanesieme na čistú rubovú stranu obkladačky alebo dlaždice a obkladačku (dlaždicu) zatlačíme do úrovne pôvodného obkladu. Výhodou tmelu je, že je počas práce s ním pružný a pri osadzovaní nám

spod obkladačky (dlaždice) nevyteká na starý obklad. Pri škárovaní ale určite tmel nepoužijeme, keďže má iný vzhľad ako malta. Vzhľad by mal pôsobiť ako celistvý, nenarušený, preto na škárovanie použijeme maltu – buď práškovú škárovaciu maltu zmiešame s vodou, alebo si z piesku, cementu a farbiva namiešame maltu sami. Pomer piesku a cementu je 1 : 1, pigmenty pridávame podľa potreby. Po dokonalom zaškárovaní povrch starostlivo utrieme a nezabudneme poumývať náradie, ktoré sme pri práci zašpinili. Po dokonalom vyschnutí škárovacej malty môžeme obklad či dlažbu bežne používať a umývať.

Text: Ing. Želmíra Kováčiková
Foto: Henkel, archív vydavateľstva JAGA